

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І АУДИТУ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ЗАВДАННЯ

для виконання самостійної роботи
із дисципліни «Облік у банках»
для студентів **4 курсу** усіх форм навчання
спеціальності **6.030509 «Облік і аудит»**

ТЕРНОПІЛЬ – 2015

Методичні вказівки і завдання для виконання самостійної роботи із дисципліни «Облік у банках» для студентів 4 курсу усіх форм навчання спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» / Н.В. Кравчук. – Тернопіль: ТНТУ імені І. Пулюя, 2015. – 35с.

Укладач: Кравчук Наталія Василівна
к.е.н., доц. кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

Рецензент: Синькевич Надія Іванівна
к.е.н., доц. кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ТНТУ

Навчально-методичні матеріали розглянуті і затверджені на засіданні кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
протокол № 1 від 27 серпня 2015 р.

Схвалено і рекомендовано методичною радою факультету економіки та підприємницької діяльності
протокол № 1 від 31 серпня 2015 р.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни «Облік у банках»
(денна форма навчання)

Змістові модулі	Назва теми	лекційні заняття	практичні заняття)	самостійна робота студента
Семестр 1				
МОДУЛЬ 1. Основи побудови обліку в банках. Облік активних, пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Змістовний модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку				
Тема 1. Загальні основи і принципи побудови бухгалтерського обліку у банках		4	4	6
Тема 2. Облік касових операцій банку		2	2	6
Тема 3. Облік операцій з кредитування		2	2	8
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Тема 4. Облік депозитних операцій банку		2	2	8
Тема 5. Облік розрахункових операцій банку		2	2	6
Тема 6. Облік валютних операцій		2	2	6
Тема 7. Облік фінансових інвестицій		2	2	6
МОДУЛЬ 2. Облік внутрішньобанківських операцій, власного капіталу та результатів діяльності банку				
Змістовний модуль 3. Облік внутрішньобанківських операцій банку				
Тема 8. Облік основних засобів та нематеріальних активів		2	2	4
Тема 9. Облік матеріальних цінностей банку		2	2	4
Тема 10. Облік лізингових операцій		2	2	4
Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку				
Тема 11. Облік власного капіталу		2	2	6
Тема 12. Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків		4	4	8
Тема 13. Сутність та характеристика фінансової звітності банку		4	4	8
Разом за 1 семестр		32	32	80
Всього з дисципліни		32	32	80
Форма підсумкового контролю за семестр – екзамен				

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни «Облік у банках»
(заочна форма навчання)

Змістові модулі	Назва теми	лекційні заняття	практичні заняття)	самостійна робота студента
Семестр 1				
МОДУЛЬ 1. Основи побудови обліку в банках. Облік активних, пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Змістовний модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку				
Тема 1. Загальні основи і принципи побудови бухгалтерського обліку у банках		2	1	10
Тема 2. Облік касових операцій банку		1	1	5
Тема 3. Облік операцій з кредитування		1	1	15
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку				
Тема 4. Облік депозитних операцій банку		1	1	15
Тема 5. Облік розрахункових операцій банку		-	-	10
Тема 6. Облік валютних операцій		-	-	10
Тема 7. Облік фінансових інвестицій		-	-	10
МОДУЛЬ 2. Облік внутрішньобанківських операцій, власного капіталу та результатів діяльності банку				
Змістовний модуль 3. Облік внутрішньобанківських операцій банку				
Тема 8. Облік основних засобів та нематеріальних активів		-	-	5
Тема 9. Облік матеріальних цінностей банку		-	-	5
Тема 10. Облік лізингових операцій		-	-	5
Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку				
Тема 11. Облік власного капіталу		1	-	10
Тема 12. Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банків		1	1	15
Тема 13. Сутність та характеристика фінансової звітності банку		1	1	15
Разом за 1 семестр		8	6	130
Всього з дисципліни		8	6	130
Форма підсумкового контролю за семестр – екзамен				

**Зміст самостійної роботи
дисципліни «Облік у банках»
(для студентів денної форми навчання)**

Номер теми	Зміст самостійної роботи	К-ть годин
Семестр 1		
Змістовий модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку		
Тема 1.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 1-2, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 1.1.-1.2, що не ввійшов до лекції 1-2: 1. Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика. 2. Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках. 3. Сутність і класифікація банківської документації. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 43, 45-47, 78-81]	6
Тема 2.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 3, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 3, що не ввійшов до лекції 3: 1. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах Рекомендовані джерела [1, 12, 19, 20, 78-81]	6
Тема 3.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 4, підготовка до практичного заняття, опрацювання матеріалу теми № 4, що не ввійшов до лекції 4, підготовка до складання змістовного модуля 1: 1. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами. 2. Особливості обліку окремих кредитних операцій. Рекомендовані джерела [12, 16, 19, 20, 30, 31, 42, 66, 70]	8
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку		
Тема 4.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 5, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 5, що не ввійшов до лекції 5: 1. Економічний зміст та класифікація депозитів. Рекомендовані джерела [12, 15, 23, 30, 37, 52, 63]	8
Тема 5.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 6, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 6, що не ввійшов до лекції 6: 1. Принципи організації безготівкових розрахунків України, форми та інструменти безготівкових розрахунків. 2. Вимоги до оформлення розрахункових документів. 3. Робота банків з відкриття поточних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам. Порядок переоформлення та закриття рахунків. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 45, 46, 53, 54]	6

Тема 6.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 7, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 7, що не ввійшов до лекції 7: 1. Облік операцій з купівлі та продажу банківських металів з фізичною поставкою. 2. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]	6
Тема 7.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 8, підготовка до практичного заняття, опрацювання матеріалу теми № 8, що не ввійшов до лекції 8, підготовка до складання змістовного модуля 2: 1. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії. Рекомендовані джерела [12, 13, 17, 19, 20, 32, 45, 46, 62]	6
Змістовний модуль 3. Облік внутрішньобанківських операцій банку		
Тема 8.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 9, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 9, що не ввійшов до лекції 9: 1. Облік витрат на підтримання об'єктів необоротних активів у робочому стані та поліпшення основних засобів і удосконалення нематеріальних активів. 2. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів. Рекомендовані джерела [12, 13, 17, 19, 20, 32, 45, 46, 62]	4
Тема 9.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 10, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 10, що не ввійшов до лекції 10: 1. Облік ювілейних монет, що мають гривневий номінал і не є засобом платежу. 2. Облік резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості, пов'язаної із запасами матеріальних цінностей. Рекомендовані джерела [7, 12, 13, 19, 20, 35, 45, 46, 54]	4
Тема 10.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 11, підготовка до практичного заняття, підготовка до складання змістовного модуля 3: Рекомендовані джерела [11, 12, 18, 19, 20, 23, 39]	4
Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку		
Тема 11.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 12, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 12, що не ввійшов до лекції 12: 1. Облік викуплених власних акцій. 2. Облік розрахунків за дивідендами. Рекомендовані джерела [8, 9, 12, 13, 19, 20, 45, 46]	6
Тема 12.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 13-14, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 13-14, що не ввійшов до лекції 13-14: 1. Облік загальних адміністративних витрат. 2. Облік фінансового результату банку.	8

	Рекомендовані джерела [8, 9, 12, 13, 19, 20, 45, 46]	
Тема 13.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 15-16, підготовка до практичного заняття, опрацювання матеріалу теми № 15-16, що не увійшов до лекції 15-16, підготовка до складання змістовного модуля 4: 1. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів. 2. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 45, 46]	8
Разом за 1 семестр		80
Всього з дисципліни		80

**Зміст самостійної роботи
дисципліни «Облік у банках»
(для студентів заочної форми навчання)**

Номер теми	Зміст самостійної роботи	К-ть годин
Семестр 1		
Змістовий модуль 1. Побудова обліку в банках, облік активних операцій банку		
Тема 1.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 1-2, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 1.1.-1.2, що не ввійшов до лекції 1-2: 1.Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика. 2. Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках. 3. Сутність і класифікація банківської документації. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 43, 45-47, 78-81]	10
Тема 2.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 3, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 3, що не ввійшов до лекції 3: 1. Облік операцій з інкасування грошової готівки 2. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах Рекомендовані джерела [1, 12, 19, 20, 78-81]	5
Тема 3.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 4, підготовка до практичного заняття, опрацювання матеріалу теми № 4, що не ввійшов до лекції 4, підготовка до складання змістовного модуля 1: 1. Облік забезпечення кредитних операцій. 2. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами. 3. Особливості обліку окремих кредитних операцій. Рекомендовані джерела [12, 16, 19, 20, 30, 31, 42, 66, 70]	15
Змістовний модуль 2. Облік пасивних, валютних та розрахункових операцій банку		
Тема 4.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 5, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 5, що не ввійшов до лекції 5: 1. Економічний зміст та класифікація депозитів. 2. Порядок відкриття депозитних рахунків клієнтам банку Рекомендовані джерела [12, 15, 23, 30, 37, 52, 63]	15
Тема 5.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 6, підготовка до практичного заняття: 1. Принципи організації безготівкових розрахунків України, форми та інструменти безготівкових розрахунків. 2. Вимоги до оформлення розрахункових документів. Робота банків з відкриття поточних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам. Порядок переоформлення та закриття рахунків. 3. Організація та облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень та вимог-доручень.	10

	4. Організація та облік розрахунків із застосуванням розрахункових чеків. 5. Організація та облік розрахунків акредитивами. 6. Організація та облік розрахунків платіжними вимогами в разі здійснення примусового списання коштів. 7. Організація та облік розрахунків в електронних системах типу «клієнт—банк». 8. Облік операцій з пластиковими картками. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 45, 46, 53, 54]	
Тема 6.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 7, підготовка до практичного заняття : 1. Економічний зміст валютних операцій, їх види та класифікація. 2. Облік готівкових валютно-обмінних операцій. 3. Облік операцій з купівлі та продажу іноземної валюти за гривні. 4. Облік операцій з конвертації готівкової іноземної валюти. 5. Облік операцій з купівлі та продажу банківських металів з фізичною поставкою. 6. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]	10
Тема 7.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 8, підготовка до практичного заняття, підготовка до складання змістовного модуля 2: 1. Поняття, класифікація та нормативно-правове регулювання обліку фінансових інвестицій. 2. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку. 3. Облік цінних паперів, придбаних до портфеля на продаж. 4. Облік цінних паперів в портфелі банку до погашення. 5. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії. Рекомендовані джерела [12, 13, 17, 19, 20, 32, 45, 46, 62]	10
Змістовний модуль 3. Облік внутрішньобанківських операцій банку		
Тема 8.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 9, підготовка до практичного заняття., : 1. Поняття, класифікація та регламентація обліку основних засобів та нематеріальних активів банку. 2. Облік операцій з придбання та створення основних засобів та нематеріальних активів. 3. Облік витрат на підтримання об'єктів необоротних активів у робочому стані та поліпшення основних засобів і удосконалення нематеріальних активів. 4. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів. 5. Облік вибуття основних засобів та нематеріальних активів. Рекомендовані джерела [12, 13, 17, 19, 20, 32, 45, 46, 62]	5
Тема 9.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 10, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 10, що не ввійшов до лекції 10: 1. Поняття, класифікація та регламентація обліку матеріальних цінностей банку. 2. Облік операцій із придбання банком запасів матеріальних цінностей. 3. Списання запасів матеріальних цінностей. 4. Облік ювілейних монет, що мають гривневий номінал і не є	5

	засобом платежу. 5. Облік резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості, пов'язаної із запасами матеріальних цінностей. Рекомендовані джерела [7, 12, 13, 19, 20, 35, 45, 46, 54]	
Тема 10.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 11, підготовка до практичного заняття, підготовка до складання змістовного модуля 3: 1. Поняття, класифікація та регламентація обліку лізингових операцій. 2. Облік операцій з фінансового лізингу. 3. Облік операцій із оперативного лізингу. Рекомендовані джерела [11, 12, 18, 19, 20, 23, 39]	5
Змістовний модуль 4. Облік власного капіталу та результатів діяльності банку		
Тема 11.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 12, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 12, що не ввійшов до лекції 12: 1. Поняття, структура та нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу. 2. Облік операцій з формування статутного капіталу. 3. Облік операцій із збільшення статутного капіталу. 4. Облік викуплених власних акцій. 5. Облік розрахунків за дивідендами. Рекомендовані джерела [8, 9, 12, 13, 19, 20, 45, 46]	10
Тема 12.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 13-14, підготовка до практичного заняття., опрацювання матеріалу теми № 13-14, що не ввійшов до лекції 13-14: 1. Облік загальних адміністративних витрат. 2. Облік фінансового результату банку. Рекомендовані джерела [8, 9, 12, 13, 19, 20, 45, 46]	15
Тема 13.	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 15-16, підготовка до практичного заняття, опрацювання матеріалу теми № 15-16, що не ввійшов до лекції 15-16, підготовка до складання змістовного модуля 4: 1. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів. 2. Характеристика, структура та методика формування звіту про власний капітал банку. 3. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку. Рекомендовані джерела [12, 13, 19, 20, 45, 46]	15
Разом за 1 семестр		130
Всього з дисципліни		130

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ І ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У БАНКАХ

План заняття №1:

1. Специфіка банківської діяльності як визначальний фактор побудови облікової системи в банках України.
2. Державне регулювання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в банках України.
3. Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика.
4. Об'єкти бухгалтерського обліку комерційних банків України.

План заняття №2:

1. Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках.
2. Сутність і класифікація банківської документації.
3. Організація документообігу в банках.
4. Принципи побудови та структура Плану рахунків комерційних банків України.
5. Організація аналітичного та синтетичного обліку у комерційних банках.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Принципи та складові елементи системи бухгалтерського обліку в банках, їх характеристика.
2. Облікова політика банку, характеристика та вимоги до обліково-операційної роботи в банках.
3. Сутність і класифікація банківської документації.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати лекційний матеріал за темою.
2. Опрацювати зміст основних нормативних актів, що регулюють діяльність банків. (Дивись рекомендовану літературу).
3. Вивчити назви класів Плану рахунків банку.
4. Самостійно розробити та навести приклад бухгалтерського балансу банку за один день.
5. Скласти професійний словник термінів, найважливіших за темою “Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку у банках”.

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 43, 45-47, 78-81]

ТЕМА 2. ОБЛІК КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ

План практичного заняття:

1. Порядок організації касової роботи комерційного банку.
2. Порядок документального оформлення прибуткових та видаткових касових операцій.
3. Облік операцій з інкасування грошової готівки.
4. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах.

Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти конспект Інструкції про ведення касових операцій в банках України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 01 червня 2011 р. № 174 (зі змін. і доп. від 27. 01. 2012 року).
2. Скласти конспект Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 20 жовтня 2004 р. № 495 (зі змін. і доп. від 10.10. 2008 року).
3. Оформити графічні схеми документообігу за касовими операціями, що виконуються прибутковими та видатковими касами.
4. Вивчити порядок здійснення та відображення в обліку операцій з обслуговування фізичних осіб банкоматом.
5. Продовжити складання термінологічного словника, доповнивши його термінами за темою «Облік касових операцій».

Рекомендована література:

[1, 19, 20, 78-81]

ТЕМА 3. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З КРЕДИТУВАННЯ

План заняття:

1. Сутність, класифікація, види та організація обліку операцій із кредитування.
2. Облік операцій із надання банком кредитів клієнтам та їх повернення.
3. Облік доходів за наданими кредитами клієнтам банку.
4. Облік забезпечення кредитних операцій.
5. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами.
6. Особливості обліку окремих кредитних операцій.
 - 6.1. Облік кредитних ліній.
 - 6.2. Облік кредитів овердрафт.
 - 6.3. Облік факторингових операцій.
 - 6.4. Облік кредитів, наданих суб'єктам господарювання за операціями РЕПО.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Облік операцій з формування та використання спеціальних резервів за наданими кредитами.
2. Особливості обліку окремих кредитних операцій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити теоретичний матеріал за темою.
2. Опрацювати зміст основних нормативних актів, щодо операцій банку з кредитування.
3. Підготувати стислий конспект змісту Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 27 грудня 2007 р. № 481 (зі змін. і доп. від 23.08.2012 року).
4. Самостійно опрацювати облікову процедуру за кредитними операціями з векселями.
5. Зрозуміти сутність операцій з кредитування на основі зворотного РЕПО.
6. Самостійно розробити та навести приклад завдання з обліку операцій РЕПО.
7. Зрозуміти сутність операцій з кредитування оверднайт та самостійно розробити та навести приклад завдання з обліку цього виду кредитування.
8. Зрозуміти сутність факторингових операцій банку та самостійно розробити та навести приклад завдання з обліку цього виду кредитування.

9. Ознайомитися із нормами законодавства України про іпотеку.
10. Розкрити умови передачі нерухомого майна в іпотеку.
11. Підготувати стислий конспект Закону України “Про заставу”.
12. Скласти зміст внутрішнього положення банку про кредитування, а також фрагмент облікової політики банку в частині обліку операцій з кредитування.
13. Продовжити складання термінологічного словника доповнивши його термінами за темою “Облік операцій з кредитування”.

Рекомендована література:

[16, 19, 20, 30, 31, 42, 66, 70]

ТЕМА 4. ОБЛІК ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

План заняття:

1. Економічний зміст та класифікація депозитів.
2. Порядок відкриття депозитних рахунків клієнтам банку.
3. Облікові процедури при зарахуванні коштів на депозитні рахунки.
4. Облік нарахування та сплати процентів за депозитами юридичних і фізичних осіб.
5. Облік операцій під час виплати коштів із депозитних рахунків.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Економічний зміст та класифікація депозитів.
2. Порядок відкриття депозитних рахунків клієнтам банку.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити основні нормативні акти, що регламентують облік операцій за темою „Облік депозитних операцій банку”.
2. Вивчити такі питання, що виносяться на самостійне опрацювання.
3. Вивчити форми первинного документування операцій за темою.
4. Скласти перелік вкладних (депозитних) рахунків, які відкриваються в установах банків, описати (письмово) умови відкриття цих рахунків.

Рекомендована література:

[15, 23, 30, 37, 52, 63]

ТЕМА 5. ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ (2 год.)

План заняття:

1. Принципи організації безготівкових розрахунків України, форми та інструменти безготівкових розрахунків. Вимоги до оформлення розрахункових документів.
2. Робота банків з відкриття поточних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам. Порядок переоформлення та закриття рахунків.
3. Організація та облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень та вимог-доручень.
4. Організація та облік розрахунків із застосуванням розрахункових чеків.
5. Організація та облік розрахунків акредитивами.
6. Організація та облік розрахунків платіжними вимогами в разі здійснення примусового списання коштів.
7. Організація та облік розрахунків в електронних системах типу «клієнт—банк».
8. Облік операцій з пластиковими картками.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Принципи організації безготівкових розрахунків України, форми та інструменти безготівкових розрахунків.
2. Вимоги до оформлення розрахункових документів. Робота банків з відкриття поточних рахунків суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам. Порядок переоформлення та закриття рахунків.
3. Організація та облік розрахунків із застосуванням платіжних доручень та вимог-доручень.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити лекційний матеріал за темою.
2. Вивчити основні нормативні акти, що регламентують облік операцій за темою 5: Інструкцію про міжбанківський переказ грошей в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління Національного банку України 17.03.2004 № 110; Інструкцію про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджена Постановою Правління Національного банку України 12.11.2003 N 492, Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" від 5 квітня 2001 р. № 2346-III (зі змін. і доп. 07.08.2011 року). Зробити короткий конспект цих нормативних документів.
3. Вивчити такі питання, що виносяться на самостійне опрацювання.

4.Продовжити складання термінологічного словника, доповнивши його термінами за темою „Облік розрахункових операцій банку”.

5.Відобразити факт відкриття основного поточного рахунку АТ "Тиса" у книзі реєстрації відкритих рахунків банку. Поточний рахунок відкрито 12.11.20__ р., номер договору про відкриття рахунку – 49, форма власності – колективна, резидент, валюта рахунку – гривня.

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 45, 46, 53, 54]

ТЕМА 6. ОБЛІК ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

План заняття:

1. Економічний зміст валютних операцій, їх види та класифікація.
2. Облік готівкових валютно-обмінних операцій.
3. Облік операцій з купівлі та продажу іноземної валюти за гривні.
4. Облік операцій з конвертації готівкової іноземної валюти.
5. Облік операцій з купівлі та продажу банківських металів з фізичною поставкою.
6. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Облік операцій з купівлі та продажу банківських металів з фізичною поставкою.
2. Облік безготівкових операцій з купівлі та продажу іноземної валюти та банківських металів.

Завдання для самостійної роботи:

1.Ознайомитися зі змістом Інструкції з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України від 17.11.2004 № 555; Інструкції про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України, затвердженої постановою Правління НБУ від 12.12.2002 № 502, Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" від 19 лютого 1993 № 15-93 (зі змін, і доп. від 01.06.2012 року), Інструкції з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 17 листопада 2004 р. № 555 (зі змін, і доп. від 07.09.2009 року).

2.Скласти (письмово) по 2 приклади розрахунку доходів за кожним із методів: FIFO, середньозваженої за операціями в іноземній валюті.

3.Скласти професійний словник термінів, найважливіших за темою „Облік валютних операцій”.

4. Ознайомитись з Правилами бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України, затверджене Постановою Правління НБУ від 17.11.2004 №549.

Виконати завдання:

Умова: Юридична особа – резидент, клієнт банку заключив угоду з юридичною особою-нерезидентом (постачальником продукції), який обслуговується банком-кореспондентом в іншій країні. Розрахунки будуть проводитися за допомогою відкриття документарного акредитива на суму 1200000 \$. Курс на дату депонування коштів – 8.142 грн. за 1 долар, курс на дату перерахунку коштів – 8.138 грн. за 1 долар.

Необхідно: Відобразити зміст наведеної операції через потрібні бухгалтерські проведення.

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]

ТЕМА 7. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

План практичного заняття:

1. Поняття, класифікація та нормативно-правове регулювання обліку фінансових інвестицій.
2. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.
3. Облік цінних паперів, придбаних до портфеля на продаж.
4. Облік цінних паперів в портфелі банку до погашення.
5. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії.

Завдання для самостійної роботи:

1. Скласти фрагмент облікової політики банку за операціями з цінними паперами
2. Зробити письмовий виклад матеріалу за питанням „Облік інвестицій в асоційовані та дочірні компанії”.

3 Письмово сформулювати основні облікові принципи обліку зменшення корисності цінних паперів та формування резервів.

4. Вивчити положення Інструкції з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України (затверджена ПП НБУ №355 від 20.08.2003р.).

5. Вивчити основні положення наступних нормативних документів: Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня— 1996 р. № 448/96-ВР , Положення про порядок здійснення банком операцій з векселями в національній валюті на території України: затв. пост. Правління Національного банку України від 16 грудня 2002 р. № 508 (зі змін. і доп. від 15.08. 2011 року). Розробити технологічну карту обліку операцій з векселями – купленими банком і емітованими банком.

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 32, 45, 46, 49, 55, 58]

ТЕМА 8. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

План заняття:

1. Поняття, класифікація та регламентація обліку основних засобів та нематеріальних активів банку.

2. Облік операцій з придбання та створення основних засобів та нематеріальних активів.

3. Облік витрат на підтримання об'єктів необоротних активів у робочому стані та поліпшення основних засобів і удосконалення нематеріальних активів.

4. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів.

5. Облік вибуття основних засобів та нематеріальних активів.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Облік витрат на підтримання об'єктів необоротних активів у робочому стані та поліпшення основних засобів і удосконалення нематеріальних активів.

2. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити теоретичний матеріал за темою.

2. Опрацювати П(С)БО № 7 “Основні засоби” та встановити розбіжності з МСБО стосовно класифікації, вартісних оцінок та обліку основних засобів.

3. Опрацювати зміст основних нормативних актів, щодо операцій банку з основними засобами та нематеріальними активами.

4. Підготувати стислий конспект змісту інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів (затверджена Постановою правління НБУ від 11.12.2000 року № 475).

5. Відповідно до інструкції з обліку основних засобів опрацювати положення щодо обліку операцій банку з обміну основних засобів. Навести приклад, опрацьований самостійно.

6. Описати порядок аналітичного обліку за операціями банку з основними засобами та нематеріальними активами, зазначивши всі потрібні облікові реєстри і їх призначення.

7. На основі власного цифрового прикладу скласти умову задачі із розв’язком на операції з придбання, продажу та капітального ремонту основних засобів банку.

8. На основі власного цифрового прикладу скласти умову задачі із розв’язком на операцію з переоцінки залишкової вартості основних засобів, передбачивши три операції уцінки і чотири операції дооцінки.

9. Самостійно розробити та навести приклад операцій банку з обліку основних засобів та нематеріальних активів.

10. Продовжити складання термінологічного словника доповнивши його термінами за темою “Облік основних засобів та нематеріальних активів”.

Рекомендована література:

[13, 17, 19, 20, 32, 45, 46, 62]

ТЕМА 9. ОБЛІК МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ БАНКУ

План заняття:

1. Поняття, класифікація та регламентація обліку матеріальних цінностей банку.

2. Облік операцій із придбання банком запасів матеріальних цінностей.

3. Списання запасів матеріальних цінностей.

4. Облік ювілейних монет, що мають гривневий номінал і не є засобом платежу.

5. Облік резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості, пов’язаної із запасами матеріальних цінностей.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Облік ювілейних монет, що мають гривневий номінал і не є засобом платежу.
2. Облік резервів для відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості, пов'язаної із запасами матеріальних цінностей.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити теоретичний матеріал за темою.
2. Опрацювати П(С)БО № 9 “Запаси” та встановити розбіжності з МСБО стосовно класифікації, вартісних оцінок та обліку основних засобів.
3. Опрацювати зміст основних нормативних актів, щодо операцій банку з матеріальними цінностями.
4. Описати порядок аналітичного обліку за операціями банку з матеріальними цінностями, зазначивши всі потрібні облікові регістри і їх призначення.
5. На основі власного цифрового прикладу скласти умову задачі із розв'язком на операції з придбання, продажу матеріальних цінностей банку.

Рекомендована література:

[7, 13, 19, 20, 35, 45, 46, 54]

ТЕМА 10. ОБЛІК ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ (2 год.)

План заняття:

1. Поняття, класифікація та регламентація обліку лізингових операцій.
2. Облік операцій з фінансового лізингу.
3. Облік операцій із оперативного лізингу.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити теоретичний матеріал за темою.
2. Опрацювати нормативну базу НБУ за лізинговими операціями зі змінами та доповненнями.
3. Підготувати стислий конспект змісту Закону України «Про лізинг».
4. Які операції лізингу (оренди) можуть проводити банки другого рівня згідно з законодавчими актами України, у тому числі Законом України «Про лізинг» та Законом України «Про банки і банківську діяльність»?
5. Опрацювати порядок оподаткування доходів від оперативного та фінансового лізингу. Описати порядок віднесення операцій лізингу до валових доходів згідно з Податковим кодексом України.

6. Навести приклад операції з фінансового лізингу. Описати облікову процедуру за операцією на балансі лізингодавця та лізингоодержувача.

7. Продовжити складання термінологічного словника, доповнивши його термінами за темою «Облік лізингових операцій».

Рекомендована література:

[11, 18, 19, 20, 23, 39]

ТЕМА 11. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

План заняття:

1. Поняття, структура та нормативно-правове регулювання обліку власного капіталу.
2. Облік операцій з формування статутного капіталу.
3. Облік операцій із збільшення статутного капіталу.
4. Облік викуплених власних акцій.
5. Облік розрахунків за дивідендами.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Облік викуплених власних акцій.
2. Облік розрахунків за дивідендами.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити теоретичний матеріал за темою.
2. Пояснити механізм дії контрпасивних рахунків за класом 5 «Капітал банку» Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.
3. Розробити загальну облікову процедуру, зазначивши кореспонденцію рахунків за операціями банків, зміст яких відображається за рахунками класу 5 «Капітал банку».
4. Підготувати стислий конспект змісту Закону «Про банки і банківську діяльність» від 7.12.2000 № 2121-ІІІ. Акцентувати увагу на переліку операцій, дозволених до виконання банківськими установами.
5. Підготувати конспект Положення про порядок створення і державної реєстрації банків, відкриття їх філій, представництв, відділень (затв. ПП НБУ 31.08.2001 № 375).
6. Самостійно розробити та навести приклад операцій з реєстрації віртуального банку та формування його капіталу.

Рекомендована література:

[8, 9, 13, 19, 20, 45, 46]

ТЕМА 12. ОБЛІК ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

План заняття №1:

1. Економічний зміст, класифікація та методологічні засади бухгалтерського обліку доходів і витрат банку.
2. Облік процентних доходів та витрат банку.
3. Облік комісійних доходів і витрат банку.

План заняття №2:

4. Облік загальних адміністративних витрат.
5. Облік фінансового результату банку.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Облік загальних адміністративних витрат.
2. Облік фінансового результату банку.

Завдання для самостійної роботи:

1. Вивчити теоретичний матеріал за темою.
2. Опрацювати зміст Правил з бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України (затв. ПП НБУ 18.06.03 № 255).
3. Скласти перелік операцій, що зумовлюють записи за розділом 74 Плану рахунків «Загальні адміністративні витрати». Відобразити їх зміст через кореспонденцію рахунків. До переліку включити не менше ніж 20 операцій.
4. Усвідомити і пояснити економічну характеристику рахунків групи 770 Плану рахунків «Відрахування в резерви» як активно-пасивних.
5. Зазначити інші рахунки класів 6 та 7, які визначаються як активно-пасивні.
6. Самостійно розробити та навести приклад операцій з обліку доходів банку.
7. Самостійно розробити та навести приклад операцій з обліку витрат банку.
8. Продовжити складання термінологічного словника, доповнивши його термінами за темою «Облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності банку».

Рекомендована література:

[8, 9, 13, 19, 20, 45, 46]

ТЕМА 13. СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКУ

План заняття №1:

1. Призначення, класифікація та загальні вимоги до формування фінансової звітності.
2. Характеристика, структура та методика формування балансу.
3. Характеристика, структура та методика формування звіту про фінансові результати.

План заняття №2:

4. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів.
5. Характеристика, структура та методика формування звіту про власний капітал банку.
6. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку.

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

1. Характеристика, структура та методика формування звіту про рух грошових коштів.
2. Вимоги щодо подання і оприлюднення банківської фінансової звітності. Відповідальність і контроль за достовірністю звітності банку.

Завдання для самостійної роботи:

Виконати кейс-завдання з операційного дня банку:

Скласти оборотний баланс банку «Альфа» за 31 грудня ц. р. з урахуванням змісту операцій. Відповідні бухгалтерські проведення внести до табл. 1.

Таблиця 1

ОБОРОТНИЙ БАЛАНС БАНКУ «АЛЬФА» за 31.12. ц.р.

№ з/п	Зміст операцій	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Видано готівку з каси банку за грошовим чеком суб'єкта господарювання			2250

Продовження табл. 1

2	Проведено міжбанківський розрахунок за платіжним дорученням клієнта			9000
3	За міжбанківськими розрахунками зараховано на рахунок «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання»			10 000
4	Нараховано проценти за наданим кредитом (короткостроковим) іншому банку			600
5	На кореспондентський рахунок зараховано проценти за міжбанківським кредитом, що надійшли від банку-позичальника			600
6	Видано короткострокову позику клієнтові банку на поточні потреби			7000
7	Нараховано проценти за даною позикою			200
8	Пролонговано видану позику			7000
9	Погашено позику за строками, зазначеними у кредитній угоді			7200
10	Видано під звіт на придбання господарських матеріалів працівнику банку			100
11	Оприбутковані господарські матеріали, придбані підзвітною особою			100
12	Прийнято короткостроковий депозитний вклад від фізичної особи (на визначений строк зі сплатою процентів після закінчення дії депозитної угоди)			4000
13	Нараховано відсотки за депозитним вкладом			200
14	Суму процентів зараховано на депозитний рахунок фізичної особи			200
15	Після закінчення строку депозитний вклад виданий готівкою відповідно до угоди			4200
16	Клієнтом сплачено за рахунково-касове обслуговування (кошти списано з рахунка «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання»)			50
17	Нараховані доходи за кредитом (за групою 221)			47 950
18	За заявою на переказ готівки прийнято процентні доходи, що попередньо були нараховані			47 950
19	На коррахунок надійшла орендна плата від орендаря			300
20	Банк сплатив клієнту за користування залишками на рахунку «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання»			100
21	Нараховано заробітну плату працівникам банку за грудень			30 000

Продовження табл. 1

22	Утримано податок на доходи із заробітної плати працівників банку			4500
23	Нараховано внески та збори на обов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування			11 250
24	Утримано до Пенсійного фонду єдиний соціальний внесок			
25	Видано заробітну плату з каси			24 900
26	Прийнято до оплати авансовий звіт працівника банку			800
27	Видано аванс на відрядження			200
28	Депоновано ліміт розрахункової чекової книжки, виданої клієнту — суб'єкту діяльності			500
29	Проведено розрахунок за розрахунковим чеком, емітованим банком, який пред'явлено до оплати клієнтом цього банку			500
30	На рахунок «Кошти на вимогу суб'єктів господарювання» зараховано готівку, що надійшла від клієнта за заявою на переказ готівки			2000
Валюта балансу:				

Рекомендована література:

[13, 19, 20, 45, 46]

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Організація бухгалтерського обліку в установах банків України.
2. Принципи і загальні правила ведення бухгалтерського обліку в банках України.
3. Організація обліково-операційної роботи в банках України.
4. Характеристика плану рахунків бухгалтерського обліку банків України та способи його перебудови.
5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і звітності в обліковій системі банків України.
6. Облік касових операцій у банках України.
7. Організація обліку операцій банків з готівкою іноземною валютою.
8. Організація розрахункового обслуговування клієнтів у банках.
9. Організація обліку міжнародних розрахунків у банках.
10. Облік операцій банків із кредитування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.
11. Облік операцій банків з акціями власної емісії.
12. Облік операцій банків із приватизаційними паперами.
13. Облік доходів і витрат банків за операціями з цінними паперами.
14. Облік операцій банків з короткострокового кредитування суб'єктів господарської діяльності.
15. Облік операцій банків з державними цінними паперами.
16. Облік кредитних операцій банків, пов'язаних з вексельним обігом.
17. Облік векселів в установах банків України.
18. Облік операцій з короткострокового кредитування в системі установ Ощадного банку України.
19. Облік витрат банку на утримання апарату управління.
20. Організація обліку касових операцій в установах банків України.
21. Облік прибутку банку.
22. Облік операційних витрат банку.
23. Облік доходів банку.
24. Облік фінансових результатів діяльності банку.
25. Облік операцій банку з розподілу фінансових результатів.
26. Облік статутного фонду банку.
27. Облік загальних резервів банку.
28. Облік валютних операцій банків.
29. Фінансова звітність банків як елемент методу бухгалтерського обліку.
30. Облік розрахунків банку з акціонерами.
31. Облік фінансових ризиків у банківській діяльності.
32. Облік операцій із вкладками населення в установах Ощадбанку.
33. Облік розрахункових операцій, здійснюваних з використанням чеків та акредитивів в установах банків.
34. Облік операцій з формування і використання резервних фондів банку.

35. Облік власного капіталу банку.
36. Облік залучених коштів банку.
37. Облік активних операцій банку.
38. Облік операцій з нарахування, сплати та стягнення процентів за різними операціями банків.
39. Методика складання балансу банку.
40. Складання бухгалтерської звітності в банках.
41. Облік міжбанківських розрахунків у банках.
42. Організація бухгалтерського обліку операцій із придбання та руху матеріальних цінностей в установах банків.
43. Облік розрахунків із працівниками банків із заробітної плати.
44. Облік інвестиційної діяльності банків.
45. Облік основних засобів банків.
46. Облік пасивних операцій банків.
47. Облік лізингових операцій банків.
48. Облік операцій з іноземною валютою, здійснюваних обмінними пунктами банків.
49. Облік капіталу банку.
50. Облік депозитної діяльності банків.
51. Принципи побудови балансу банку.
52. Принципи побудови плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.
53. Облік міжбанківських кредитів у банках України.
54. Облік міжбанківських розрахунків з використанням кореспондентських рахунків.
55. Облік форвардних та ф'ючерсних операцій, здійснюваних банками України.
56. Облік операцій з купівлі-продажу іноземної валюти на міжбанківській валютній біржі.
57. Види, форми і методи внутрішньобанківського контролю.
58. Методика і техніка складання звітності банку за операціями в іноземній валюті.
59. Облік операцій банків із кредитування юридичних і фізичних осіб в іноземній валюті.
60. Облік кредитних операцій банків.
61. Облік операцій із цінними паперами власного боргу, емітованими банком.
62. Облік операцій банків із власними акціями.
63. Облік операцій з обслуговування клієнтів банками.
64. Облік операцій банку з нарахування та сплати податку на прибуток і податку на додану вартість.
65. Облік курсових різниць за операціями банків з іноземною валютою.

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат виконується на стандартних аркушах паперу формату А4. Робота може бути написана від руки або набрана на комп'ютері. Обсяг реферату — 10—12 сторінок, пронумерованих наскрізно. Текст розміщується на одному боці аркуша з полями: ліворуч, знизу і зверху — 20 мм, праворуч — 10 мм. Розмір шрифту — 14, інтервал — 1,5.

На титульному аркуші потрібно навести назву університету, спеціальність, дисципліну, тему, курс, своє прізвище та ініціали.

План реферату складається зі вступу, розділів, основної частини, висновків, списку використаної літератури. У тексті кожний пункт плану необхідно виділити. Реферат не може бути написаний з використанням лише одного літературного джерела.

Реферат студент підписує і проставляє дату виконання.

З відома керівника курсу студент може виконати реферат на тему, не включену в запропонований перелік.

Списані роботи і такі, що не відповідають зазначеним вимогам, не зараховуються. У цьому разі студент мусить написати новий реферат з урахуванням усіх зауважень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Волкова І. А. Бухгалтерський облік у банках: навч. посіб. / І. А. Волкова, О. Ю. Калініна. — К.: Центр учбової літератури, 2009. - 520 с.
2. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 7 грудня 2000 р. № 2121-III (зі змін. і доп. від 05.07.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
3. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (зі змін. і доп. від 14.01. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
4. Закон України "Про заставу" від 2 жовтня 1992 р. № 2655-XII (зі змін. і доп. від 08.04.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>.
5. Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. № 679-XIV (зі змін. і доп. від 17.08. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
6. Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" від 10 грудня 1997р. № 710/97-ВР (зі змін. і доп. від 07.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/710/97-%D0%B2%D1%80>.
7. Закон України "Про фінансовий лізинг" від 16 грудня 1997 р. № 723/97-ВР (зі змін. і доп. від 16. 01. 2004 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>.
8. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 лютого 2006 № 3480-IV (зі змін. і доп. від 15.08.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
9. Інструкція з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 10 грудня 2004 р. № 625(зі змін. і доп. від 27.06. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1650-04>.
10. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 20 грудня 2005 р. № 480 (зі змін. і доп. 27.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>.
11. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. пост. Правління Національного банку України від 21 січня 2004 р. № 22 (зі змін. і доп. від 21.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.
12. Інструкція про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 12 грудня 2002 р. № 502 (зі змін. і доп. від

02.09.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0021-03>.

13. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): Підручник / Н. Б. Литвин. — К.: «Хай-Тек Прес», 2010. — 608 с.

14. Облік і аудит у банках: навч. посіб. / [О.В. Васюренко, Л.В. Сердюк, О.М. Сидоренко, З.М. Карасьова, та інші]. — [2-ге вид., переробл. і доповн.] — К.: Знання, 2008. — 623 с.

15. Облік у банку: підручник / [Коренєва О.Г., Маслак Н.Г., Слав'янська Н.Г. та ін.]. — Суми: Університетська книга, 2012. — 668с.

16. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 17 червня 2004 р. № 280 (зі змін. і доп. від 16.07.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04>.

17. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затв. пост. Правління Національного банку України від 15 грудня 2004 р. № 637 (зі змін. і доп. від 21. 03. 2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05>.

18. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України: затв. пост. Правління Національного банку України від 30 грудня 1998 р. № 566 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v1597500-98>.

19. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами: Затв. пост. Правління Національного банку України від 3 грудня 2003 р. № 516 (зі змін. і доп. від 26.12.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>.

20. Положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою: затв. пост. Правління Національного банку України від 10 серпня 2005 р. № 281 (назва у редакції пост. Правління Національного банку України від 21 серпня 2006 р. № 333 (зі змін. і доп. від 10.09.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0950-05>.

21. Фінансовий облік у банках: навч. посіб. / Г.П. Табачук, О.М. Сарахман, Т.М. Бречко; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. — К., 2009. — 423 с. Фінансовий та управлінський облік у банках: підруч. / під ред. Л.М. Кіндрацька; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана". — К.: КНЕУ, 2008. — 816 с.

Додаткова література:

1. Банківська система України у контексті боротьби з відмиванням незаконних доходів / Н.В. Москаленко // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період. — 2007. — Вип. 2. — С. 426-432.
2. Вплив інноваційних технологій на фінансові потоки банківської установи / О.В. Меренкова // Актуал. пробл. економіки. — 2008. — № 6. — С. 234-240.
3. Декрет Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" від 19 лютого 1993 № 15-93 (зі змін, і доп. від 01.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/15-93>.
4. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 14 вересня 2006 р. № 140- V(зі змін. і доп.) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
5. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30 жовтня— 1996 р. № 448/96-ВР (зі змін. і доп. від 08.01.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом" від 28 листопада 2002 р. № 249-IV (зі змін. і доп. від 17.01.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/249-15>.
7. Закон України "Про іпотеку" від 5 червня 2003 р. № 898-IV (зі змін. і доп. від 08.08. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/898-15>.
8. Закон України "Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати" від 19 червня 2003 р. № 979-IV (зі змін. і доп. від 07.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/979-15>.
9. Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" від 5 квітня 2001 р. № 2346-III (зі змін. і доп. 07.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
10. Закон України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" від 23 лютого 2012 р. № 4452-V (зі змін. і доп. від 01.01.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>.
11. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 27 грудня 2007 р. № 481 (зі змін. і доп. від 23.08.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0048-08>.
12. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: затв. пост. Правління Національного

банку України від 17 листопада 2004 р. № 555 (зі змін. і доп. від 07.09.2009 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1511-04>.

13. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 20 жовтня 2004 р. № 495 (зі змін. і доп. від 10.10. 2008 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04>.

14. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 3 жовтня 2005 № 358 (зі змін. і доп. від 24.10.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1265-05>.

15. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України: затв. пост. Правління Національного банку України від 14 червня 2000р. № 244 (зі змін. і доп. від 01.01.2005 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0398-00>.

16. Інструкція про ведення касових операцій в банками України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 01 червня 2011 р. № 174 (зі змін. і доп. від 27. 01. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0790-11>.

17. Інструкція про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті: затв. пост. Правління Національного банку України від 16 серпня 2006 р. № 320 (зі змін. і доп. від 21.06.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1035-06>.

18. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: затв. пост. Правління Національного банку від 12 листопада 2003 р. № 492 (зі змін. і доп. від 10.09.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03>.

19. Інструкція про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових зобов'язань та податкових активів: Затв. пост. Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 121 (зі змін. і доп. від 13.04.2009 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0291-03>.

20. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: затв. пост. Правління Національного банку України від 28 серпня 2001 р. № 368 (зі змін. і доп. від 03.08.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

21. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: затв. пост. Правління Національного банку України від 24.10.2011 р. № 373 (зі змін. і доп. від 27.06. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.

22. Конкурентоспроможна банківська система як чинник розвитку національної економіки / Т.В. Крупко // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період. — 2007. — Вип. 2. — С. 384-391.

23. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (зі змін. і доп.) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

24. Облік і аудит у банках: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О.Г. Коренева, Н.Г. Слав'янська, Н.Г. Євченко, О.В. Карпенко]; Укр. акад. банк. справи Нац. банку України. — Суми: Унів. кн., 2007. — 493 с.

25. Облік і аудит у банку: Навч. посіб. / під ред. С.М. Лобозинська; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. — К.: Знання, 2007. — 630 с.

26. Облік у банках (у схемах і таблицях): навч. посіб. / Л.П. Снігурська; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. — К.: КНЕУ, 2009. — 519 с.

27. Положення про відкриття та функціонування кореспондентських рахунків банків-резидентів та нерезидентів в іноземній валюті та кореспондентських рахунків банків-нерезидентів у гривнях: затв. пост. Правління Національного банку України від 10 листопада 2003 р. № 485 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1092-03>.

28. Положення про єдину інформаційну систему "Реєстр позичальників": затв. пост. Правління Національного банку України від 27 грудня 2003 р. № 573 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0082-04>.

29. Положення про комітет з питань сертифікації аудиторів банків: затв. пост. Правління Національного банку України від 9 вересня 2003 р. № 387 (зі змін. і доп. від 06.05. 2007 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0872-03>.

30. Положення про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Затв. пост. Правління від 20 березня 1998 р. № 114 (зі змін. і доп. від 20.12.2001) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0548500-98>.

31. Положення про організацію операційної діяльності в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 18 червня 2003 р. № 254 (зі змін. і доп. від 27.06. 2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0559-03>.

32. Положення про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням: затв. пост. Правління Національного банку України від 02 березня 2000 р. № 25-111/396-1422 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1422500-00>.

33. Положення про порядок здійснення банком операцій з векселями в національній валюті на території України: затв. пост. Правління Національного банку України від 16 грудня 2002 р. № 508 (зі змін. і доп. від 15.08. 2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03>.

34. Положення про порядок отримання резидентами кредитів, позик в іноземній валюті від нерезидентів і надання резидентами позик в іноземній валюті нерезидентам: затв. пост. Правління Національного банку України від 17 червня 2004 р. № 270 (зі змін. і доп. від 12.12.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0885-04>.

35. Положення про порядок подання банками до Національного банку України аудиторських звітів (аудиторських висновків) за результатами щорічної перевірки фінансової звітності: затв. пост. Правління Національного банку України від 9 вересня 2003 р. № 389 (зі змін. і доп. від 28.10.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0871-03>.

36. Положення про порядок формування і використання банками резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: Затв. пост. Правління Національного банку України від 19 березня 2003 р. № 119 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0256-03>.

37. Положення про порядок формування і використання банками резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями: Затв. пост. Правління Національного банку України від 25 січня 2012 р. № 23 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

38. Положення про розрахункові палати для пред'явлення векселів до платежу: Затв. пост. Правління Національного банку України від 25 вересня 2001 р. № 403 (зі змін. і доп. від 15.08.2011 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0934-01>.

39. Положення про сертифікацію аудиторів банків: затв. пост. Правління Національного банку України від 9 вересня 2003 р. № 388 (зі змін. і доп. від 07.04.2007 року) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0873-03>.

40. Порівняльний аналіз коваріаційного та оптимізаційного методів оцінки ризиків для портфеля цінних паперів / П.І. Бідюк, А.Ю. Литинська, Ю.О. Кравчук // Наук. вісті НТУУ "КПІ". — 2007. — № 5. — С. 41-48.

41. Правила бухгалтерського обліку банками України операцій з чеками в іноземній валюті: Затв. пост. Правління Національного банку України від 04 вересня 2009 р. № 530 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0918-09>.

42. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: затв. пост. Правління Національного банку України від 18 червня 2003 р. № 255 (зі змін. і доп. від 24.12.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0583-03>.

43. Правила бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 р. № 498 (зі змін. і доп. від 24.10.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1114-03>.

44. Правила бухгалтерського обліку операцій з використанням

платіжних карток у банках України: Затв. пост. Правління Національного банку України від 8 квітня 2005 р. № 123 (зі змін. і доп. від 14.12. 2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0441-05>.

45. Правила бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України: затв. пост. Правління Національного банку України від 17 листопада 2004 р. № 549 (зі змін. і доп. від 04.05.2012 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1539-04>.

46. Правила Національної системи масових електронних платежів, затверджені постановою Правління Національного банку України від 10 грудня 2004 р. № 620 / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0025-05>.

47. Правила реєстрації кореспондентських рахунків банків Національним банком України: затв. пост. Правління Національного банку України від 15 серпня 2001 р. № 343 (зі змін. і доп. від 27.06.2010 року) / [Електронний ресурс] — Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0780-01>.

48. Приватна та електронна банківська справа як двигуни розвитку банківництва (польський досвід) / Я. Гамрищак // Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України. — 2008. — Вип. 1. — С. 316-320.

49. Розвиток методології управлінського обліку в банках як інформаційної бази прийняття складової частини управлінських рішень / Л.П. Снігурська // Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України. — 2008. — Вип. 1. — С. 473-479.

50. Роль Національного банку України в корпоративному управлінні в комерційних банках / О.М. Костюк, В.М. Фіронова // Соц.-екон. пробл. сучас. періоду України. — 2009. — Вип. 2. — С. 221-233.

51. Сп'як Г.І. Курс лекцій з дисципліни "Облік в банках" / Г.І. Сп'як, Т.І. Фаріон. - Тернопіль: Вектор, 2006.-188 с. (В наявності у бібліотеці ТНТУ)

52. Управлінський облік у банках: навч. посіб. / Ред.: Г.П. Табачук; Нац. банк України. — К., 2007. — 178 с.

53. Фінансовий облік інвестиційної діяльності: монографія / ред. В.П. Пантелєєв; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. — Х., 2010. — 157 с.

54. Фінансовий облік та фінансова звітність у банках: навч. посіб. / Ред.: Г.П. Табачук; О.М. Сарахман; Нац. банк України. — К., 2007. — 430 с.

55. Фінансовий облік у банках: конспект лекцій / І.М. Чмута; Харк. нац. екон. ун-т. — Х., 2008. — 176 с.